

Waterproof Fietsroute Zeist

Circa 20 km & 1,5 – 2 uur

Start: Station Driebergen-Zeist/Fietsknooppunt 79

We staan aan het begin van de fietsroute waarop je alles te weten komt over de omgang met water in het verleden en het heden. We bekijken hoe water heeft bijgedragen aan welvaart en ontspanning, maar ook hoe het voor problemen heeft gezorgd en welke oplossingen hiervoor zijn bedacht.

Stap op de fiets richting Zeist/fietsknooppunt 80 om er achter of ook jij waterproof bent en vergeet onderweg niet je waterfles bij te vullen!

Landgoed de Breul (cultuurhistorisch bord)

Rond 1832 werd de huidige buitenplaats en het park aangelegd. Aan de linkerkant van het huis is nog steeds de toen aangelegde slingervijver zichtbaar. Wil je meer weten over het landgoed? Lees dan het informatiebord.

Vervolg je route richting fietsknooppunt 80 en sla daar rechts af richting bezoekerscentrum de Boswerf.

Bezoekerscentrum de Boswerf

Welkom bij De Boswerf! De Boswerf is een centrum voor natuurbeleving. Er worden natuurlessen en activiteiten georganiseerd en je kunt genieten van de educatieve tuinen. De Boswerf beschikt over een kleine horeca en een speelbos. Vul hier je flesje water voor onderweg!

Verlaat de Boswerf via de zijuitgang sla rechts af en gelijk links kom je uit bij een spreng: De Koekenpan. Als u bij de bank over de sprengkop de spreng in kijkt, wordt duidelijk waarom deze plek De Koekenpan werd genoemd.

Het Zeisterbos hoort oorspronkelijk bij de buitenplaats Beek en Royen. De bijbehorende waterpartij begon bij een natuurlijke waterbron, een sprengkop. Hier borrelde grondwater(kwelwater) omhoog afkomstig van de Utrechtse Heuvelrug. Vroeger waren er meerdere sprengen op de Utrechts Heuvelrug. Door de daling van het grondwater zijn de meeste sprengen opgedroogd.

't Jagerhuys

Bij 't Jagerhuys kan men al sinds de tweede helft van de 19^e eeuw genieten van een maaltijd of een lekker drankje. Op dat moment wordt het 18^e -eeuwse jachthuis van landgoed Beek en Royen namelijk in gebruik genomen als 'uitspanning'. Dit is een plek waar van oorsprong rijtuigen van nieuwe paarden werden voorzien, zodat de gebruikte paarden konden uitrusten. Omdat het wisselen van de paarden even duurde was er bij veel uitspanningen een café, en later ook vaak een speeltuin voor de kinderen.

Tegenwoordig kan je nog steeds genieten van een maaltijd en is het een toeristisch overstappunt.

Voor meer informatie lees het informatiebord.

Vervolg de route richting knooppunt 82 en de watertoren van Zeist.

De watertoren (cultuurhistorisch bord)

Schoon water is van levensbelang. In de 19^e-eeuw komt men erachter dat water uit putten, regenbakken en open water niet altijd geschikt is als drinkwater. Het zijn bronnen van infectieziekten als cholera en tyfus. Om iedereen van schoon water te voorzien wordt vanaf dan een waterleidingsysteem aangelegd. De waterdruk van dit systeem moest op peil worden gehouden door watertoren. De watertoren van Zeist is in 1886 gebouwd in opdracht van de Utrechtse Waterleiding Maatschappij. Hij is 37,5 m hoog en de kop van de toren bevat een uit geklonken ijzer vervaardigd waterreservoir met een inhoud van 300 m³. De watertoren is een rijksmonument omdat het één van de weinige overgebleven 19e-eeuwse watertoren betreft.

Voor meer informatie kunt u het informatiebord bij de algemene begraafplaats lezen.

Waterwinpark de Waterbron

Door heel Nederland liggen tal van waterwingebieden. In deze waterwingebieden wordt grondwater uit de grond gepompt om kraanwater te produceren. In Zeist wint Vitens sinds 1896 al water. Ooit lag het nog in een buitengebied maar inmiddels ligt het waterwingebied binnen de bebouwde kom van Zeist. Sinds 2010 is het opengesteld als gebruikspark voor de hele buurt inclusief een waterspeelplaats voor kinderen en zijn de pompinstallaties van Vitens, die het water van circa 80 meter diepte oppompen, goed zichtbaar.

Vanaf hier fietsen we verder naar de andere kant van Zeist: de rioolwaterzuiveringsinstallatie.

Archeo erf – IJzertijd Kroostweg-Noord

U kunt hier een stukje van de route afwijken om op de locatie te komen van een archeologisch erf uit de IJzertijd aan de Kroostweg-Noord. Rondom het huis en erf zijn meerdere erfgreppels gevonden die er op lijken te wijzen dat er meerdere bewoningsfasen zijn geweest. Ieder met zijn eigen greppelsysteem. Zie de kaart voor de exacte locatie.

Vervolg uw route richting de rioolwaterzuiveringsinstallatie van Zeist.

RWZI Zeist

We staan nu bij de rioolwaterzuiveringsinstallatie van Zeist. Hier wordt het afvalwater van de inwoners en bedrijven uit Zeist en Austerlitz gezuiverd. Het inkomende vuile water heet ook wel het influent. In verschillende stappen worden grove deeltjes, zand, fijne deeltjes en opgeloste stoffen verwijderd uit het water. Behalve gezuiverd water komen in dit proces ook andere stoffen vrij waaronder slib. Het gezuiverde water, het effluent, wordt vervolgens geloosd in de Zeister Grift.

Vervolg de route over de Kwikstaartlaan naar de Zeister Grift waar ook een vispassage te zien is.

Vispassage

In de bocht van de Weteringlaan ligt de vispassage. Stuwen, dammen, gemalen en sluizen vormen een barrière voor vissen. Ze beperken het leef- en voedselgebied. Het waterschap hecht belang aan een gevarieerde en gezonde visstand. Daarom zijn er speciale vispassages ontwikkeld. Via achtereenvolgende, aflopende compartimenten kunnen de vissen geleidelijk het hoogteverschil bij het gemaal overbruggen. De vissen zwemmen op deze manier als het ware een trap op.

Wilt u meer weten? Op de vispassage zelf staat een informatiebord.

Zeister Grift

De vispassage ligt in de Zeister Grift. Tot 1960 kende Zeist scheepvaart. De waterweg waarvan gebruik werd gemaakt, was de Biltse en Zeister Grift, gegraven tussen 1638 en 1642. Vanuit Zeist werd lang een geregelde dienst op Utrecht en Amsterdam onderhouden. Het waterpeil in de Grift werd

geregeld door een tweetal sluizen: de Biltse sluis tegenover de Kerklaan in De Bilt en de Koppelsluis in Zeist-West aan de Koppeldijk.

Vervolg de route naar de Koppelsluis.

Koppelsluis (cultuurhistorisch bord)

Rond 1640 werd de Grift gegraven voor het vaarverkeer tussen Zeist en Utrecht. Om het waterpeil op niveau te houden werd in 1831 de Koppelsluis gebouwd op de plek van een schut of stuw. In 1924 werden er 3.200 schepen per jaar in de Koppelsluis geschut. Schutten gebeurt in een sluis wanneer een boot van hoog naar laag waterniveau, of andersom, wordt verplaatst. In oktober 1926 werd de Grift gesloten voor motorvoertuigen, waarmee ook een einde kwam aan het schutten van schepen in de Koppelsluis. In 2012 is de Koppelsluis gerestaureerd.

Voor meer informatie over de koppelsluis kan je het aanwezige informatiebord lezen.

Steek het bruggetje weer over en verlaat het park naar de Weteringlaan. Volg deze weg naar beneden tot je bij de Peilbuis aan komt ter hoogte van een parkje.

Peilbuis b32c1822, Weteringlaan tegen over Couwenhoven 5001

Een peilbuis zoals deze wordt gebruikt om de hoogte van het grondwater vast te stellen. Dit gebeurt door een filter van 1 m lang onderin de peilbuis. De hoogst gemeten stand bij deze peilbuis was 11,37 m NAP op 27 januari 2019. Via deze website kan je de huidige grondwaterstand zien: <https://grondwater.webscada.nl/zeist/#>

Volg deze weg verder richting Kasteel Blikkenburg en Landgoed Schoonoord.

Kasteel Blikkenburg (cultuurhistorisch bord)

We zijn aangekomen bij voormalig kasteel Blikkenburg. Op de plek van de boerderij werd rond 1300 kasteel Blikkenburg gebouwd door de machtige familie Van Wulven. Dit was toen een ridderhofstad met slotgracht. De grond waar het kasteel op staat waren moerassige gronden tot de ontginningen begonnen in de 12^e eeuw. Het kasteel werd in 1687 gesloopt door Willem Adriaan graaf van Nassau Heer van Odijk (1632-1705, kleinzoon van Prins Maurits) nadat hij in 1686 Slot Zeist heeft laten bouwen. Het huidige landgoed Blikkenburg, zichtbaar achter de bomen, werd in 1852 gebouwd en in 1980 geheel gerestaureerd.

Vervolg de weg. Even verderop staat het informatiebord over Landgoed Schoonoord.

Landgoed Schoonoord (cultuurhistorisch bord)

Landgoed Schoonoord is één van de 70 buitenplaatsen en landgoederen van Zeist. Gebouwd in 1818 als buitenhuis wordt het in 1901 getransformeerd tot een huis voor permanente bewoning en gedurende de Tweede Wereldoorlog gevorderd door de Nazi's. Uiteindelijk wordt het landgoed in 1953 verkocht aan het Rijk. Aan de oostzijde komt een landbouwkundig instituut en een Rijks HBS. De oorspronkelijke villa wordt in 1965 al gesloopt, maar de school blijft bestaan.

Neem de eerste links naar de Zinzendorflaan en vervolg de route richting Slot Zeist.

Slot Zeist (cultuurhistorisch bord)

We staan bij de ingang van het 17^e -eeuwse Slot Zeist. Willem Adriaan van Nassau-Odijk, kleinzoon van prins Maurits, liet dit Slot in 1686 bouwen als zomerverblijf en jachtslot. In de 17^e eeuw had het slot nog een vierkante Slotgracht. Het water voor de Slotgracht komt tot op de dag van vandaag vanuit de Blikkenburgervaart.

Wil je meer weten over Slot Zeist? Lees dan het informatiebord. Als je meer wilt weten over de tuinen van Slot Zeist is er een informatiebord aanwezig aan de achterzijde van het slot.

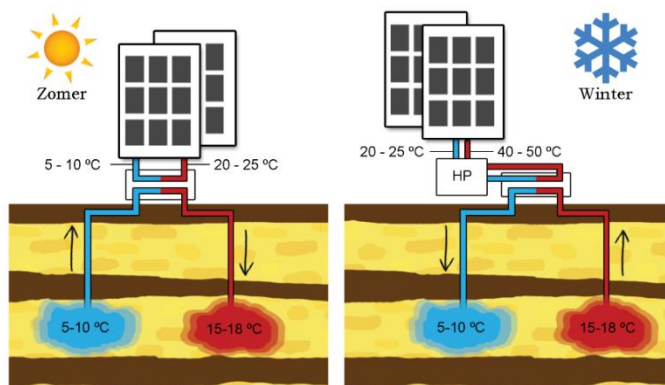
Vervolg je route over de oprijlaan van Slot Zeist richting het gemeentehuis.

Gemeentehuis Zeist

Het gemeentehuis wordt verwarmd door middel van bodemenergie. Dit houdt in dat er twee buizen tot diep in de bodem (ca. 80 tot 200 meter) vlakbij het gemeentehuis zitten. Deze buizen eindigen in een koude en een warme bel met grondwater. In de winter wordt het gebouw opgewarmd door water uit de warme bel op te pompen en met behulp van een warmtepomp de warmte door het gebouw te laten gaan. Nadat de warmte uit het water is gehaald, wordt het in de koude bel gepompt. In de zomer

gebeurt precies het tegenovergestelde en wordt het koude water naar boven gepompt om het gebouw te koelen. Zo heb je duurzame energie en heeft het gebouw geen gas nodig voor verwarming.

Neem de eerste rechtsaf naar de Jufferstraat en vervolg de route richting Landgoed Hoog Beek en Royen en fietsknooppunt 11.

Landgoed Hoog Beek en Royen (cultuurhistorisch bord)

We staan nu bij landgoed Hoog Beek en Royen ontworpen door Jan David Zocher junior in 1824. In het park zijn typische Engelse landschapsstijlelementen te vinden zoals de slingerende waterpartijen, boomgroepen en verborgen paden. In 2012 is de Rotary gestart met de aanleg van een wijngaard op de plek van de voormalige moestuin. Op de locatie van een oude theekoepel staat ook het kunstwerk 'Zeist aan Zee'. Het baken is in 2009 gemaakt door architect Jord den Hollander en markeert de overgang tussen het rivierengebied en de zandgronden van de heuvelrug. Als de stijging van de zeespiegel doorzet komt wellicht bij dit punt de nieuwe kustlijn van Nederland te liggen.

Wil je meer weten over Hoog Beek en Royen? Lees dan het aanwezige informatiebord.

Vanaf hier kan je een stuk door het park om vervolgens weer terug te keren naar het station via de Dribergseweg.

Stichtse Lustwarande (cultuurhistorisch bord)

Zoals je tijdens deze fietsroute al hebt gemerkt is er een grote concentratie van buitenplaatsen aanwezig op de Utrechtse Heuvelrug. Deze concentratie heeft de bijnaam Stichtse Lustwarande. Wil je meer weten over deze concentratie van buitenplaatsen? Lees dan het aanwezige informatiebord.

Eindpunt van de fietsroute

Dit was de water fietsroute van Zeist. Heb je er van genoten en genoeg water gedronken onderweg?
Vanaf hier kan je terug naar het station of naar de Boswerf voor een welverdiend kopje koffie.